

Sygn. akt IV KK 297/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie **A. K.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 10 października 2022r.

na posiedzeniu w trybie art. 535§5 k.p.k.

kasacji wniesionej – na korzyść – przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 10 lipca 2017r., sygn. akt IV K 174/17

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć o karach łącznych grzywny (pkt 6 i 7 sentencji orzeczenia) i na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie w tym zakresie,**
- 2. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 10 lipca 2017r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV K 174/17, Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach, na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015r.), rozwiązał węzły kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny, orzeczonych wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 11 lipca 1995r., sygn. akt III K 64/95 (pkt 1) i na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86§1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015r.) połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego A. K. wyrokami Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 5 listopada 1993r., sygn. akt III K 755/93 i Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 28 marca 1994r., sygn. akt III K 485/93, orzekając w ich miejsce karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2), a także kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego w sprawach Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 25 sierpnia 1994r., sygn. akt II K 83/94 i Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 15 grudnia 1994r., sygn. akt III K 413/94, wymierzając w ich miejsce karę łączną 3 lat i miesiąca pozbawienia wolności (pkt 3). Na podstawie art. 577 k.p.k. Sąd zaliczył skazanemu, na poczet orzeczonych w pkt 2 i 3 sentencji wyroku kar łącznych okresy rzeczywistego pozbawienia wolności oraz okresy kar już odbytych, uznając je za wykonane w całości (pkt 4 i 5).

Dalej, na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86§1 i §2a k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015r.) Sąd Rejonowy połączył kary grzywny orzeczone wobec A. K. wyrokami w sprawach o sygn. akt III K 755/93 i III K 485/93 (pkt 6) i wyrokami w sprawach: II K 83/94 i III K 413/94 (pkt 7) i wymierzył skazanemu dwie kary łączne grzywny w wymiarze, odpowiednio, 500,-zł i 400,-zł.

Na podstawie art. 576§1 k.p.k. Sąd orzekł, że w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym pozostałe rozstrzygnięcia z połączonych orzeczeń (w sprawach III K 755/93, III K 485/93, II K 83/94 i III K 413/94) podlegają odrębnemu wykonaniu (pkt 8), zaś na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie połączenia kar orzeczonych pozostałymi wymienionymi w komparycji orzeczenia wyrokami skazującymi (w sprawach Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 8 października 1996r., sygn. akt IV K 997/96, Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 24 czerwca 2003r., sygn. akt III K 1288/01, Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia

14 grudnia 2004r., sygn. akt XIV K 1250/04, Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 18 stycznia 2008r., sygn. akt III K 2316/07).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez strony postępowania i uprawomocnił się z dniem 11 sierpnia 2017r. (k. 100).

Obecnie kasację od powyższego orzeczenia, na korzyść skazanego, wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok w części rozstrzygnięć o karze łącznej grzywny zawartych w pkt 6 i 7 części dyspozytywnej, zarzucając w niej rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, to jest art. 572 k.p.k., art. 103§1 pkt 3 k.k., art. 71§2 k.k. i art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015r.), poprzez objęcie dwoma węzłami kary łącznej grzywny (500 i 400 zł), utworzonymi w pkt. 6 i 7 - jednostkowych kar grzywny, orzeczonych wobec A. K. wyrokami Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 5 listopada 1993r., sygn. akt III K 755/93 (prawomocnym z dnia 13 listopada 1993r.), Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 28 marca 1994r., sygn. akt III K 485/93 (prawomocnym z dnia 17 czerwca 1994r.), Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 25 sierpnia 1994r., sygn. akt II K 83/94 (prawomocnym z dnia 9 września 1994r.) oraz Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 15 grudnia 1994r., sygn. akt III K 413/94 (prawomocnym z dnia 28 grudnia 1994r.), pomimo że nie podlegały one łączeniu, gdyż kara grzywny orzeczona w pierwszej z wymienionych spraw, o charakterze akcesoryjnym, nie podlegała wykonaniu w związku z zarządzeniem w dniu 16 maja 1997r. wykonania kary pozbawienia wolności, wcześniej orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zaś w pozostałych przypadkach doszło do przedawnienia wykonania tych kar, co obligowało Sąd do umorzenia postępowania w tym zakresie.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i umorzenie w tym zakresie postępowania, zgodnie z treścią art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535§5 k.p.k., co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu.

W przedmiotowej sprawie w istocie doszło bowiem do rażącego naruszenia art. 572 k.p.k., obligującego Sąd do umorzenia postępowania o wydanie wyroku

łącznego, w tym w określonym zakresie, w sytuacji, gdy brak jest podstaw do jego wydania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że niewątpliwie kara grzywny w kwocie 3.000.000,-zł starych złotych, orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 5 listopada 1993r. w sprawie III K 755/93, miała charakter akcesoryjny. Została ona wymierzona, na podstawie art. 75§1 Ustawy z dnia 19 kwietnia 1969r. Kodeks karny, obok kary roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszanej na okres 4 lat próby (pkt 1, 3 i 5 sentencji ww. wyroku).

Wobec zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolność (postanowienie Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 16 maja 1997r., sygn. akt III KO 172/97 – k. 184 akt sprawy III K 755/93), kara ta nie podlegała wykonaniu (*vide*: uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 18 grudnia 1986r., sygn. akt VI KZP 40/86). W momencie rozpoznania przez Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach sprawy o wydanie wyroku łącznego, brak było zatem podstaw do objęcia tej kary węzłem kary łącznej.

Rację należy także przyznać skarżącemu, że wyrokiem łącznym nie powinny zostać objęte pozostałe kary jednostkowe grzywny, orzeczone w sprawach o sygn. akt III K 485/93, II K 83/94 oraz III K 413/94.

Jak zasadnie wskazał Prokurator Generalny, stosownie do treści art. 103§1 pkt 3 k.k., przedawnienie wykonania tych kar nastąpiłoby z upływem 10 lat od daty uprawomocnienia się poszczególnych wyroków, którymi kary te zostały orzeczone. A zatem w sprawie III K 485/93 nastąpiłoby to z dniem 17 czerwca 2004r. (wyrok Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 28 marca 1994r. uprawomocnił się z dniem 17 czerwca 1994r.), w sprawie II K 83/94 z dniem 9 września 2004r. (wyrok Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 25 sierpnia 1994r. uprawomocnił się z dniem 9 września 1994r.), zaś w sprawie III K 413/94 z dniem 28 grudnia 2004r., (wyrok Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 15 grudnia 1994r. uprawomocnił się z dniem 28 grudnia 1994r.).

Ponieważ jednak skazany we wskazanym 10-letnim okresie był wielokrotnie pozbawiony wolności (konkretnie w okresach: 04.04.1994r.-17.08.1999r., 08.06.2000r.-26.05.2001r., 13.09.2007r.-13.12.2007r.), przy ustaleniu ostatecznej daty przedawnienia wykonania kar grzywien należało uwzględnić także treść art.

15§4 k.k.w., w myśl którego bieg przedawnienia wstrzymuje każdorazowo wykonywanie wymienionych w tym przepisie kar i środka przymusu polegających na pozbawieniu skazanego wolności.

I choć pewne wątpliwości budzą wyliczenia dzienne i miesięczne poczynione przez skarżącego w uzasadnieniu kasacji (str. 10), to niewątpliwie do przedawnienia wykonania poszczególnych kar jednostkowych grzywny doszło w roku 2010.

Tym samym podzielić trzeba stanowisko Prokuratora Generalnego o braku warunków do wydania wyroku łącznego w powyższym zakresie i tym samym naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 572 k.p.k.

Wobec faktu, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia prawa o rażącym charakterze, które niewątpliwie miało wpływ na treść orzeczenia, wyrok łączny w zaskarżonej części należało uchylić, a postępowanie w tym zakresie – stosownie do treści powołanego wyżej art. 572 k.p.k. – umorzyć.

O wydatkach związanych z rozpoznaniem kasacji orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k.

[as]